

Čebelarjeva opravila v maju

Tomaž Granda (tomaz_granda@hotmail.com)

Maja so dnevi že izrazito dolgi, razlike med dnevnimi in nočnimi temperaturami pa manjše. Takšni dejavniki omogočajo hitro in bujno rast rastlin, kar opisuje tudi slovensko ime meseca maja – veliki traven. Razvoju narave sledi tudi razvoj čebelje družine, ki proti koncu meseca lahko doseže vrhunec.

Foto: Tomaž Granda

Pregledovanje družin

V tem mesecu mora čebelar skrbno (ne nujno pogosto) in premišljeno pregledovati čebelje družine. Z besedo skrbno želim poudariti potrebo po tem, da čebelar pred in med pregledom družine predvideva razvoj družine in temu primerno ukrepa. Družine v AŽ-panjih širim z dodajanjem zaklad na toplo stavbo, pri nakladnih panjih pa naklad, pri čemer je pomembno pravočasno dodajanje novih satnic. Sam apitehničnega ukrepa izrezovanja trotovine ne izvajam, čeprav je po dobri čebelarški praksi priporočljiv za zmanjševanje števila varoj. Moje mnenje je, da odsotnost trotov slabo vpliva na vzdušje v čebelji družini. Tudi evolucijsko so ti izjemnega pomena, zmanjševanje njihovega števila pa lahko dolgoročno vodi v uniformnost vrste in zmanjšanje genetske pestrosti. Če se med sezono pojavijo roji, po njihovi vstavitvi v panj vedno izvedem zatiranje varoj. Sam poskušam v panj posegati kar se da malo, saj je pregledovanje stres za čebele. Maja še vedno smukam cvetni prah, vendar smukanje prekinem ob začetku cvetenja robinije. Na območju, ki ga dosežejo čebele iz mojih panjev, je robinijeva paša najobilnejša. Zaradi povečanega izletavanja čebel v tem času ne smukam cvetnega prahu. Če ni bilo spomladanskih pozeb, lahko

v povprečnih letih v prvi polovici meseca pričakujem točenje cvetličnega medu. Pred točenjem si pripravim vso potrebno opremo – ometalnik, lijakasti sipalnik s posodo za ometene čebele in škatlo s pokrovom za

Cvetni prah

Foto: Arhiv ČZS

prenašanje satja. Nato na hitro preletim mediščne sate, pri čemer sem pozoren na sate, ki sem jih pri prevešanju označil z risalnim žebličkom – ti sati vsebujejo predelano sladkorno raztopino in jih **ne točim**. Prav tako ne točim prevešenih satov, v katerih je zalega. Primerne sate (z voščenimi pokrovc pokrite sate vsaj čez polovico) ometem ter jih zložim v posodo za prenašanje satja, nato čebele vrnem v panj. Čebele vračam tako, da vstavim v zadnji del panja (lesen) sipalnik, ki se v celoti prilega širini panja. Nato lijakasti sipalnik odstranim, s pršilko z vodo poškropim čebele v posodi ter z njo udarim v tla, tako da čebele padejo na dno posode, nato pa jih stresem v panj. Čebele, ki padejo v sipalnik, vstavljen v zadnjo stranico panja, še rahlo podimim, da gredo hitreje v panj. Pri satih, ki so pokriti v manjšem obsegu kot dve tretjini površine, opravi tudi preizkus zrelosti – sat držim vodoravno ter ga z roko udarim. Če kapljice medu padejo iz celic, ta še ni zrel in sat vrnem v panj, iz katerega sem ga vzel. Med je lahko medij za prenos okužb, zato je zaželeno, da se sati vračajo k družinam, iz katerih so bili odvzeti. Zaboje z ometenimi sati prestavim v prostor za točenje. Sate postavim na posodo za odkrivanje satov in voščene pokrovice odkrijem s čebelarскими vilicami ter jih odlagam ob posodo. V točilo nasprotno vstavljam približno enako težke sate, da ohranim stabilnost točila. Še posebej pa sem previden pri točenju deviških satov. Ker lahko centrifugalna sila popolnoma uniči mlado, še neutrjeno satje, deviško satje točim ločeno od preostalega. Deformirano in (pre)staro satje po točenju izločim. V želji, da bi pridobil sortni akacijev med, točim cvetlični med tik pred začetkom cvetenja robinje. To pa zahteva redno spremljanje cvetnih nastavkov robinije na sončnih/toplih legah in pravočasno točenje.

Maja redno vstavljam satnice, s tem zagotovim dovolj prostora za zaleganje in skrbim za razvoj čebelje družine. Preprečujem tudi nastanek rojilnega razpoloženja, posledično skrbim za ugodno razmerje med odkrito in pokrito zalego. V manjših panjih in dobrih pašnih razmerah je redno dodajanje satnic nujen protirojilen ukrep (dodajanje satnic v gradnjo zamakne rojilno razpoloženje za en teden). Sam poskušam v močne družine dodati več satnic hkrati, saj imam čas omejen. V 11 + 3 AŽ-panjih je dodajanje satov, postavljenih zadaj na toplo stavbo, dober ukrep, ki širi gnezdo in preprečuje rojenje. Z dodatnimi tremi sati v vsaki etaži se približam številu satov v trietažnem desetsatnem panju. Skupno imam lahko 22 satov, postavljenih na hladno stavbo, ter po tri, postavljene na toplo stavbo v medišču in plodišču, skupaj torej 28 satov. V odličnih pašnih razmerah lahko s takšnim panjem zagotovim dovolj prostora za nemoten razvoj družine, pozen prehod v rojilno razpoloženje in dovolj odlagalne površine za medičino. Rojilno razpoloženje preprečujem tudi z narejanjem novih družin – narejencev, če ne prodam vseh rezervnih

družin, pa pri teh narejam tudi naletence. Naletence je relativno preprosto narediti, potrebnega je le nekaj znanja o vedenju (etologiji) čebel. Iz gospodarskega panja izdelava naletencev ni smiselna, saj izgubimo pašne čebele. Franc Kirar, izumitelj Kirarjevega panja, je zagovarjal, da bi moral čebelar imeti vsaj še enkrat toliko rezervnih družin, kot ima gospodarnih. Sam izdelujem nove družine v soodvisnosti od moči družin, zunanjih razmer in prihajajoče vremenske napovedi. Število rezervnih čebeljih družin, ki jih običajno naredim, je približno dve tretjini števila gospodarskih čebeljih družin.

Stanje v naravi

Odvisno od vremenskih razmer je pričakovati cvetenje robinje, ki z nektarjem privabi oprasovalce (ne samo čebele) na svoja socvetja. Če je vreme v času cvetenja dovolj toplo in sončno, lahko robinja cvetenje zaključi relativno hitro (okoli 14 dni), ob neugodnem vremenu pa še bistveno prej. Zato so močne družine z dovolj odlagalne satne površine (dovolj velik panj) izjemnega pomena pri izkoriščanju kratkih in intenzivnih paš. Kljub vsem (za čebelarje) dobrim lastnostim je prav, da se čebelarji zavedajo problematike, ki jo robinja s svojo invazivnostjo povzroča. Vrstna pestrost grmovnih vrst na gozdnem robu je izrazito manjša, kar se posledično odraža v manjši biotski raznovrstnosti živalskih vrst, ki so se evolucijsko prilagajale z njimi. Prav ti razlogi naj čebelarje opominjajo in spodbujajo k zasajanju lokalno ali vsaj širše avtohtonih vrst, ki ne bodo bistveno vplivale na naravo.

Cvetenje robinje

Foto: Arhiv ČZS